

Telegraful

Organ național-bisericesc

Nr. 936

Onor. Red. «Transilvania» (Schimb)

Sibiu (Str. Șaguna 8)

Abonați

Un an 150 Lei. — Șase luni 40 Lei. — Pentru străinătate 250 Lei.

— Ziarul apare Marțea și Vinerea —

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
— Articole nepublicate nu se înapoiază. —

Prețul inserțiunilor: un șir peti 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Școala e mântuirea

(=) Noul an de școală 1923/24, al șaselea dela desrobirea națională, își ia începutul în zilele apropiate.

Locașurile de luminare sufletească, pentru tinerele vlăstare ale poporului descătușat și dornic de învățătură, cheamă la sine copiii și tinerimea noastră, zicându-le cu îmbărbătare:

Veniți la noi, la izvoarele de cultură, să învățați a deveni buni creștini și buni români; aici la noi aveți să vă deprindeți a iubi tot mai mult limba și legea în țara aceasta, care este acum a noastră, după drept și dreptate, și numai a noastră; — aici să vă rugați Atotputernicului ca această patrie să ni-o păstreze și să ni-o întărească prin brațele și mințile românilor, luminată de cinstea și dragostea ce i-o purtăm în orice vreme...

Fără școli bune și numeroase, toate însușirile alese cu care ne-ar înzestra firea, nu pot decât să tânjească în cercul restrâns al unei prea mici comunități, — cum am experimentat-o din greu, în timpurile de jale abea trecute.

Clerul nostru, cu răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, are sfântă datorie ca din comoara neîngropată a cunoștințelor sale, să vie și acum, în preajma anului nou școlar, cu sfaturi și îndemnuri pentru păstoriții binecuvântați cu copii, arătându-le la orice ocazie, că viitorul țării cere să dăm an de an tot mai mare luare aminte învățământului.

*

Biserica, statul, societățile de toate categoriile și particularii își împlinesc cu adevărat chemarea, dacă lucrând mână în mână, vor continua acțiunea d'a sporii jertfele în interesul școlii și bisericii.

Au înregistrat, cu deosebită mulțumire sufletească, marele merit al acelor comune care au înțeles menirea școlii confesionale și a bisericii străbune, și din inițiativă particulară au clădit localuri potrivite școlare, au renovat sau au zidit din nou locașuri dumnezeiești, case de citire, și alte asemenea așezăminte.

Ajutoare, burse, stipendii pe seama școlarilor talentați și din părinți săraci, au întregit și vor întregi lucrarea pornită cu râvnă, care nu este iertat să slăbească nici d'aci înainte.

Idealul acestor năzuințe, așa de îndreptățite, să fie ca, în câțiva ani, să nu mai putem arăta în toată țara nici un singur analfabet român.

*

Dar, la început de an școlar, nu puține sânt îngrijorările părinților, în deosebi ale celor cu familie grea și cu mijloace materiale neîndestulătoare. Acestora zădarnic le vom predica folosul învățurii, zădarnic le vom dovedi puterea și bogăția cărții, sau robia și sărăcia neștiinței, dacă taxele în institute se sporesc mereu, cărțile și rechizitele școlare se scumpesc în fiecare an, ear aglomerația de elevi va cere înmulțirea puterilor didactice pe cheltueala părinților, — după

cum se svonește, — în vreme ce toată întreținerea copiilor la școală e tot mai costisitoare, și locurile gratuite în institute se arată cu mult prea puține în raport cu numărul aspiranților...

Asupra acestor lucruri, multe și complicate, va trebui să se discute, luându-se măsurile potrivite și cât mai degrabă. Ministerul instrucțiunii a donat, oarecare sume, direcțiunilor școlare și revizoratorilor, pentru procurarea de cărți elevilor lipsiți; — dar, afară de aceasta, se pot face și alte înlesniri, b. o. prin *producțiuni școlare*, mai ales în orașe, s'ar putea realiza venituri bănești, din care să se cumpere dela editori cărți de școală pentru elevii săraci.

*

Astăzi mai ales avem trebuință neapărată de școli multe, din care să se producă numărul corăspunzător de elemente cu educația îngrijită sub toate raporturile, — căci altfel, noi români am fi covârșiți de contingentul absolvenților ieșiți din institutele minoritare, și superioritatea noastră culturală va întârzia să se afirme așa cum o dorim.

Aici nici o jertfă, din partea societății și a particularilor, nu va fi prea mare, după ce se mărturisește unanim că mulțimea și calitatea școlilor, cât mai bine cercetate, este mântuirea neamului. Să le dăm, prin urmare, puțința de a desfășura în condițiile necesare o lucrare vrednică și în adevăr binefăcătoare tuturor.

FOIȘOARA

Preoții de mir

— Trecutul lor până la începutul veacului al XIX-lea și de atunci până azi —

Între conferențarii cursurilor de vară dela Vălenii de munte de sub conducerea dlui profesor N. Iorga, ținute anul acesta în decursul lunii August, a ținut o frumoasă conferință asupra subiectului de sus *părintele N. Popescu*, fost director al mitropoliei din București și actual profesor al facultății teologice din București, unul din valoroșii reprezentanți ai clerului nostru. Pentru actualitatea constatărilor făcute de conferențiar cu o competență nelăgăduită, dăm și noi un resumat al conferinței, după notele luate de auditorii cursurilor.

Asupra preotului s'a scris puțin. De preoți în vechime nu s'a ocupat nimeni, și astăzi literatura privitoare la rolul preoției în decursul veacurilor este extrem de redusă la noi.

Dl I. Matei, încă pe când era student în teologie, a scris un studiu despre: *Preoțimea veacului XVIII-lea*; autorul se mărginește însă la preoțimea din Ardeal. Un studiu mai vast, bazat pe o largă și amănunțită informație, dar din care din lipsă de selecție preotul reese ca o figură nesimpatică, a scris dl *Furtună* teolog și el, actualmente directorul tipografiei din Dorohoi.

Răsfoind condicile vechi și voluminoasele arhive ale mitropoliei din București, ori a celorlalte episcopii, figura preotului, care răsare din acte și dosare, este cât se poate de nesimpatică; motivul este că în atingere cu aceste condici vin mai ales preoții răi. Foarte rar se ia act în aceste condici de activitatea preoților buni și harnici, din unele rapoarte de inspecții ale protopopilor, de care și mai rar se ține seama; — în același timp însă plângeri și arătări împotriva preoților se fac cu mult mai mare ușurință. Din această pricină istoria făcută asupra preoției unei epoci în baza acestor condici și acte ar fi unilaterală.

O istorie nepărtinitoare a vieții și activității preoției se va putea scrie numai *cercetând istoria bisericii fiecărui sat*; căci istoria unei biserici, și aproape totdeauna, istoria unui sat nu se poate scrie fără a aminti pe preot, fără a folosi cronica mai bine sau mai rău scrisă de el, fără a pomeni rolul mai mult sau mai puțin activ al preotului din sat. — În acest înțeles cartea dlui N. Iorga: *«Sate și preoți în Ardeal»*, una din cele mai bune cărți de istorie, poartă cel mai sugestiv și caracteristic titlu, fiindcă cu deosebire în Ardeal viața satelor se reazămă pe istoria preoților de sate și adunate colectiv dau istoria neamului românesc din Ardeal.

Preotul Furtună în cartea amintită împarte

subiectul în compartimente, după provincii, împărțire fără doar și poate greșită, căci viața preoției a fost la fel în tot cuprinsul pământului românesc, atât în privința administrativă-materială, cât și în privința cărturărească-culturală. Dar cartea mai are scăderea că scoate pe preoți ca pe oameni cu desăvârșire incuți.

Această constatare o auzim adesea, — și ea se face în detrimentul adevărului istoric.

Pentru ce a fost preotul în vechime incuț? Pentru că nu a avut ca astăzi seminarul sau facultatea de teologie, cu licență sau doctorat? A pune astfel teza este cu desăvârșire greșit. Pentru a stabili gradul de cultură al cuiva într-o epocă oarecare, trebuie să îl compari cu cei din jurul lui din aceeași epocă. Sub acest raport *preoții au fost cei mai culti oameni ai vremii lor*. Dacă episcopul Melhisedec se miră bună oară, că preoții din vechime au fost atât de incuți încât nu știau slavonește, n'avem decât să cercetăm știința de slavonește din țară; slavonește nu știau decât puțini cărturari, nu știau nici boerii; ear limba documentelor scrise în slavonește de diacii cancelariilor domnești este o slavonă atât de rea uneori, încât pe lângă ea, preotul care știa să lămurească pe românește înțelesul rugăciunilor și cântărilor slavonești din biserică, nu putea fi numit incuț. Așa preoții erau singurii cărturari ai satelor noastre.

Comitetul agrar, cum se anunță din București a hotărât: Casa centrală a împroprietăririi, din ministerul de agricultură și domenii, poate afecta Mitropoliilor și Episcopii din vechiul regat câte 100—200 hectare, pentru a le da puțină să susție obligațiunile de ordin moral și social, precum și întreținerea în bună stare a locașurilor bisericesti.

În urma acestei decizii s'a acordat Mitropoliilor din București și Iași, precum și mai multor Episcopii, terenuri de pământ potrivite. Fondul proprietății rămâne în patrimoniul statului.

Pentru sate. I. P. S. Sa mitropolitul *Pimen* al Moldovei a chemat la consfătuire pe protoiereii din eparhia Moldovei, în vederea instrucțiunilor ce urmează a fi date preoților pentru o bună îndrumare a sătenilor.

Punerea temeliei Bisericii Neamului

La sărbările din anul acesta dela Mărășești, cu prilejul punerii temeliei marelui monument de recunoștință pentru vitejii ostași români, I. P. S. Sa mitropolitul *Pimen* al Moldovei a zis următoarele:

«S'au împlinit patru ani, de când am propus «Societății Ortodoxe a femeilor române» la adunarea generală, ținută în București, în 1919, ridicarea unui monument de recunoștință pentru ostașii noștri, cari, luptând cu furie, au murit vitejește, pe valea Siretului, la Mărășești, pentru întregirea neamului.

Propunerea a fost primită cu mult entuziasm.

«Societatea Ortodoxă a femeilor române» reprezentând sufletul creștin al femeii române, era firesc ca propunerea mea să se îndrepte către această onorată societate ortodoxă și tot așa de firesc a fost ca ea să găsească loc în sufletul tuturor membrilor.

Astfel s'a ajuns la hotărârea ca Societatea ortodoxă să aibă în a sa grijă și să ia măsurile trebuitoare ca aici, la Mărășești, să se înalțe un monument, semn de recunoștință din partea țării și a neamului întregit, pentru acei ce prin lupte sângeroase și cu jirfa vieții au îndeplinit așteptarea de veacuri a neamului românesc.

O delegație a venit la fața locului și conduși de unii din foștii luptători ne-am strecurat cu mare greutate printre șanțuri și gropi, printre cimitire și morminte răcâte, unele cu cruci, altele fără cruci și printre atâtea alte piedeci grele, rămase de pe urma războiului, care presărau întreaga vale a Siretului.

Ținându-ne seamă de poziția naturală cum și de faptele războinice, săvârșite aici, ne-am oprit și am fixat acest loc, pe culmea acestui plat, în viaa dlui George Negroponte, lângă gara Mărășești.

Așa am ales locul, pe care ne găsim acum. El a fost sfințit, înfigându-se o cruce de fier, adusă de noi, de la mitropolia Moldovei, din Iași.

Azi, 6/19 August 1923, ziua praznicului «Schimbarea la față a Domnului», pe locul unde

acum șase ani, viteaza noastră armată a dat cea mai grozavă luptă, schimbând soarta războiului; căci armatele dușmane au fost învinse și puse pe fugă, îndeplinindu-se astfel vorba unui mare erou, că: «p'aici nu se trece» și nu s'a trecut;

Astăzi ne am adunat pentru a pune peatra de temelie a clădirii care va fi: *Biserica neamului întregit*.

Sub această biserică se va începe deocamdată zidirea criptelor în care se vor aduna osemintele eroilor, căzuți pentru neam și țară și pe altarul ei se vor face slujbe pentru pomenirea lor și se va povesti, de către generațiile viitoare, vitejia lor.

Străduința noastră de azi e operă de recunoștință către cei ce au făurit România Mare și stă în legătură cu trecutul nostru istoric, când voievozii și strămoșii zideau biserici și mănăstiri, care să amintească faptele mărețe și să preamărească numele lui Dumnezeu, celui Atotputernic cu al Cărui ajutor s'au câștigat biruințele.

Nădăjduim că, în curând această biserică, prin străduința neamului întreg, se va desăvârși.

Pentru desăvârșirea ei, se cuvine a contribui fiecare bun cetățean român, întru cât opera ce se înfăptuește nu e nici a unui grup, nici a unui partid, și cu atât mai puțin a unei persoane.

Ea e opera unui neam întreg, care înțelege să aducă prinosul lui de recunoștință celor ce au luptat și au murit vitejește pentru întregirea neamului.

Mijloacele bănești s'au adunat până acum prin subscripție publică în urma apelului adresat întregului popor, care cu multă dragoste a dat obolul său.

Comitetul aduce vtile sale mulțumiri tuturor celor ce au contribuit și adresându-se din nou poporului pentru îndeplinirea operei, a cărei «*peatră din unghi*» o punem azi.

În această clipă, când aici, pe locul biruinței, la Mărășești, punem cea dintâi peatră, la temelie *Bisericii Neamului*, gândul nostru al tuturor să fie îndreptat către scumpa noastră armată, care prin vitejie a desrobii pământul, întregind neamul nostru românesc, până în vechile hotare istorice, de la Nistru până la Tisa, Dunărea și Marea Neagră, sub oblăduirea și conducerea Majestății Sale Ferdinand I, primul rege al României Mari și a mării noastre Doamne Regina Maria.

Averile bisericesti din Basarabia

În timpul din urmă s'a vorbit mult în ziare despre averile bisericii din Basarabia. Pentru ca opinia publică să fie pe deplin lămurită asupra acestei chestiuni, ministerul cultelor și artelor a dat un comunicat în care spune:

Ministrul cultelor și artelor, în calitate de organ de control al administrației averilor bisericesti, a fost în dese rânduri sesizat, că s'ar petrece neregule în chestia averilor bisericesti, în Basarabia și chiar înstrăinări din această avere către societăți particulare, sau persoane private.

școală. El pune pe unii mai învățați să facă exegeză cu acești preoți.

Deci primele încercări de luminare mai metodice se fac în Moldova în veacul al XVIII-lea sub Const. Mavrocordat și în Muntenia tot sub el; dar nu erau școli, ci numai un început cu totul insuficient. Primele școli se înființează abia mai târziu sub Alexandru Ipsilanti.

Deci neavând nici un fel de școli, nici puțină de altă învățătură în acele vremuri în continuu tulburi și agitate, singurul izvor de luminare rămăneau mănăstirile, unde candidații de preoți deprindeau slavona și rânduia la biserică. Acasă, ei treceau această învățătură fiilor lor drept moștenire. Acesta era sistemul pretutindeni, în toate ținuturile. În aceste împrejurări *preotul nu numai că era un modest cărturar, dar era și singurul cărturar din satul lui.*

În Bucovina înființează în acest veac Vartolomei Lăzăreanu o școală pentru preoți, din care cu vremea se desvoltă actuala facultate de teologie din Cernăuți.

Astfel despre incultura preoților români nu se poate vorbi; s'ar putea vorbi numai relativ, în raport cu gradul de cultură mai avansat al preoților din Occident, nici decum însă în raport cu starea generală de cultură a ținuturilor locuite de români, a căror pătură cărturărească o formă preoțimea.

S'a instituit o comisie juridică spre cercetarea situației acestor averi și a temeiniciei unei astfel de acuzații. Autoritatea superioară bisericească din Basarabia n'a pus însă la dispoziția zisei comisii actele necesare, — totuș, comisiunea și-a îndeplinit misiunea...

În această situație ministerul sesizează Sf. sinod cu elucidarea și judecarea chestiunii. Această, cea mai înaltă treaptă și instanță religioasă, pe baza actelor și a chiar memoriului înaintat de arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului cu adresa Nr. 18.769/27 Noemvrie 1922, hotărăște ca:

1. Biserica din arhiepiscopia Basarabiei trebuie să se conducă în administrarea ei generală culturală, școlară, epitropască și filantropică de legile locale, care au fost aprobate de Sf. sinod rusesc și acceptate de guvernul rusesc, completate cu cele cuprinse în «Cartea Pastorală» a Sf. sinod al bisericii autocefale ortodoxe române, dată la Iași 16 Iunie 1918...

Sf. sinod al României nu aprobă trecerea averii bisericesti din arhiepiscopia Basarabiei prin procesul verbal Nr. 34 dela 30 Iunie 1922, al congresului eparhial general către «Uniunea clericilor ortodoxi din Basarabia».

2. În consecință trebuie să restituie bisericii din arhiepiscopia basarabeană, averile trecute de congresul eparhial în patrimoniul Uniunii clericilor ortodox basarabean fără întârziere.

3. În același timp statul român, sub chemarea întregii biserici ortodoxe din România, declară că nu se va atinge niciodată de averile acestei arhiepiscopii, — care sânt adunate prin munca ei și în numele lui Dumnezeu, — adevăratul și unicul lor proprietar, pentru a susținea cultul lui, clerul lui, locașurile lui, și pe săracii și nevoiașii lui;

4. Și că întreaga biserică ortodoxă din România va dobândi prin legea sa de unificare și de reorganizare, personalitatea morală atât în ființa ei totală și unică, cât și în mitropoliile, arhiepiscopiile, episcopiile, protopopiatele, parohiile și mănăstirile ei.

5. Dacă în cel mult una lună dela primirea acestei înștiințări congresul eparhial și Uniunea clericilor ortodox basarabean nu se vor desesiza de averile bisericesti luate în patrimoniul lor, Sf. Sinod va chema la răspundere pe făptașii acestor uzurpări și răpiri, ear statul îi va urmări penal.

6. S'au declarat chiar de pe acum fără valoare și fără efect juridic toate operațiunile civile, comerciale și de tot soiul, care se vor fi făcut și se vor mai face cu aceste averi, fie de către congresul eparhial, fie de către Uniunea clericilor ortodox români.

Hotărârea este adusă la cunoștința înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului cu adresa Nr. 356 din 31 Decemvrie 1922.

La această comunicare, autoritatea interesată răspunde cu adresa Nr. 1171 din 27 Ianuar 1923, că:

Prin aceasta vă rugăm să binevoiți a cunoaște I. P. S. Stăpâne, că vă aducem desăvâr-

Care era starea materială a preoților noștri în trecut?

Preoții, în regulă normală, n'au fost bogați. În marea lor majoritate preoții dimpotrivă au avut de luptat totdeauna cu greutatea materiale ale vieții, cu sărăcia.

Rari preoți bogați ajung să fie pomeniți în documentele istorice, ca d. e. protopopul Iuga de pe vremea lui Alexandru cel Bun, de care se amintește până în vremea lui Ștefan cel mare. Sub Ștefan se întâlnesc în documente câțiva preoți, cari cumpără, unii cari vând moșii, câte un sat întreg, cu țigani robi; documentele pomenesc și prețul de cumpărare: 150—200 zloți.

Dacă unii, puțini, pe vremuri au stat bine materialește, starea materială a preoților din trecut, a fost tot atât de precară ca și cea de azi, când d. p. face senzație știrea din gazete că un preot din jud. Ilfov a fost în stare să ridice singur o biserică.

Preoții n'au primit leafă de nicăieri. Din pri-noasele credincioșilor nu puteau trăi. Urmarea firească a fost că *preotul a devenit plugar, el a intrat în tagma, în masa cea mare a țăranilor.*

(Va urma)

Dar să nu scăpăm din vedere că preoții noștri n'au avut școli. Mult puținul ce știau îl învățau prin mănăstiri. Ba uneori învățătura din mănăstire a tatălui o moșteneau fiul pentru a o trece mai departe.

Să nu ne mirăm dacă un Matei al Mirelor râde de preoți sau dacă un Rákoczy II se plânge că nu găsește în tot Ardealul un om potrivit să îl pună episcop, că nu găsește pe nimeni să știe mai multe limbi; explicația este că abia trecuseră câțiva ani dela anul unirii cu Roma 1700 a unei părți din clerul din Ardeal și că până la acest dat fiii preoților români nici nu aveau unde, nici nu puteau să studieze în școli mai înalte.

Literatura bisericească de atunci, câtă se făcea în predoslovii, în prefetele cărților bisericesti, era îndreptată mai mult împotriva actului unirii, era deci apologetică; ea era menită să fie o armă în mâna preoților. Cărțile veacului al XVIII-lea insistă cu deosebire asupra explicării rugăciunii domnești, și a simbolului credinței, și bine făceau, căci în acestea sânt depuse în esență învățăturile de dogmă și morală ale bisericii ortodoxe. *Dar o educație sistematică a preoților nu se făcea nicăieri*, școlile nu erau în spiritul timpului de atunci la români, astfel că Constantin Mavrocordat, om cu intenții bune, trebuia să prindă cu sila pe preoți și să-i închidă în biserici pentru a putea face un început de

șita asigurare și liniște în privința acelor averi. Că anume asupra Uniunii clericilor din Basarabia s'au trecut numai averile tagmei duhovnicești ale preoților și cântăreților, iar nu averile bisericesti...

Cu adresa Nr. 13 din 2 Februar 1923, Sf. Sinod înaintează ministerului de culte și arte răspunsul Arhiepiscopiei «spre a dispune cele de cuviință».

Ministerul de culte și arte, spre a pune capăt acestei regretabile și dăunătoare stări de fapt, a fost nevoit să defere cazul justiției, spre a se face deplină lumină.

Dela conferențele preoțești

— Despre credință —

Preotul nostru dela Aninoasa, *Emilian Șinca*, a ținut poporului la Hațeg, cu ocazia conferinței preoțești și a adunării tractuale a Asociației clerului «A. Șaguna» anul curent, următoarea predică:

Să nu se tulbure inima voastră, credeți în Dumnezeu și întru mine credeți. *Ioan 14, 1.*

Iubiți creștini, — Istoria poporului evreu ne spune, că de câte ori acest popor se abătea dela credința lui închinându-se spre alte credințe și învățături ce le asculta dela cei necredincioși, de atâtea ori Dumnezeu îl certa cu răboaie, moarte cumplită, boale și suferințe trupești și sufletești, ca simțindu-se în strâmtoare să și aducă aminte de ajutorul și bunătatea sa; căci Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului, ci să se întorcă și să fie viu.

Oare timpurile, care le trăește generația de azi, pline de necazuri, greutăți și diferite suferințe trupești și sufletești, încercările și răboaiele, scumpetea grozavă, lipsa care în unele țări a adus foametea și alte multe nefericiri pe capetele oamenilor, au venit dela sine, fără să fie un stăpânitor, care să le fi orânduit cu putere prea înaltă? Nu.

Toate acestea au venit, asupra omenirii de azi, pentru părăsirea credinței în Dumnezeu, pentru înstrăinarea de biserică, de învățăturile ei și de obiceiurile noastre vechi creștinești.

Dacă cercetăm Scripturile și cărțile sfinte, vedem că toți profeții Testamentului vechi îndemnau poporul evreu la stărnirea în credință, și toate minunile și lucrurile mari, ce le-a făcut Dumnezeu poporului evreu, le-a făcut în urma credinței sale. În urma credinței, Moise a fost ales de Dumnezeu conducătorul poporului evreu, căci cu credința Moise mare făcându-se s'a lăpădat a se zice fecior fetei lui Faraon (Evrei 11, 24). Așa credința către Dumnezeu l-a făcut a se lăpăda de domnia, de care se bucura fiind fiul adoptiv al fetei regelui Egiptului. «Cu credință au făcut Paștile și vărsarea sângelui, care perdea pe cei întâi născuți să nu se atingă de dânsii». (Evrei 11, 28), adevărat pentru credința sa poporul evreu a fost scăpat de pedepsele, ce le-a trimis Dumnezeu asupra Egiptului.

Mântuitorul Hristos în cuvântările sale a vorbit odată despre credință îndemnând la sta-

tornicie într'însa. Ce a cerut, în schimb, dela cei ce l rugau să le învie morții și dela cei ce li vindeau? Nimic de cât credință. El a zis lui Iair când i-a înviat fata: «Nu te teme, crede numai» (Marcu 5, 36).

Femeii care de 12 ani suferea în scurgerea sângelui, i-a zis: «Fică, credința ta te-a mântuit; mergi în pace, și fii sănătoasă de boala ta». (Marcu 5, 24).

Pe cei 2 orbi, cari se rugau să-i vindece, i-a întrebat: «Credeți că pot să fac eu aceasta?» Ei au zis lui: «Așa, Doamne». Atunci s'a atins de ochii lor zicând: «După credința voastră să vă fie vouă, și s'au vindecat ei». (Matei 9, 28 și 29).

Apostolii propoveduiau popoarelor credința în Dumnezeu Tatăl, Fiul, și Duhul Sfânt.

Va observa unul sau altul: Cine poate zice, că noi nu credem?

Dar, vorba este ce să credem, și cum să credem. Noi avem să credem descoperirile făcute oamenilor de Dumnezeu și învățăturile propoveduite de Mântuitorul Hristos și sfinții Apostoli scrise în sfta Scriptură. Ear Sfta Scriptură o talmăcesc aceia cari s'au adâncit în aceste scrieri, ocupându-se mai îndelungat cu citirea și înțelegerea lor.

Ap. Pavel îndeamnă pe creștini să țină învățătura cea nescrisă ca și cea scrisă: «Pentru aceea, fraților, stați și țineți învățăturile, cari le-ați învățat ori prin cuvânt, ori prin cartea noastră». (II. Tesaloniceni 2, 13).

Pe mai marii bisericii li îndatorește: ca învățătura primită să o păstreze cu toată credința și apoi s'o încredințeze altora, zicând: «Chipul cuvintelor celor sănătoase să ai, care ai auzit dela mine... rânduiala cea bună să o păzești... și cele ce ai auzit dela mine în fața multor martori, acestea le încredințezi la oameni credincioși, cari îndestulați vor fi a învăța și pe alții». (II Timotei 1 v. 13, 14; 2 v. 2).

Dintre diferitele credințe, ce se propoveduesc, cea adevărată este cea lăsată nouă de Dumnezeu prin Fiul său, Mântuitorul Hristos și ucenicii săi, păstrată prin sfta scriptură și sfta tradiție, și propoveduită tuturor, ce voesc s'o înțeleagă și primească de către biserică noastră ortodoxă, așa după cum a moștenit-o dela Mântuitorul Hristos, apostolii și ucenicii lor și sfinții părinți, cari și-au dedicat viața pentru propoveduirea și talmăcirea învățăturilor dumnezeiești, ca cei ce le vor primi să poată ajunge la mântuire, căci «fără credință nu este cu puțință a plăcea lui Dumnezeu» (Evrei 11, 6). «Celce nu crede osând-se-va», Marcu 16. 16).

Credința noastră trebuie să fie *vie*. Și vie va fi, dacă va fi manifestată prin fapte.

Credința noastră trebuie să fie *statornică*, adevărată mai curând să ne desbrăcăm de toate cele lumești, decât de credința propoveduită de biserică.

Să ne aducem aminte de cei 7 frați Macabei și mama lor, cari au suferit moarte între cele mai grozave chinuri cu mulțumire sufletească pentru credința lor; de martirii creștini, cari pentru credință au suferit înfricoșate chinuri; de

sfinții părinți, ca marele Vasile, care fiind provocat de împăratul să nu apere cu atâtea tărie unele adevăruri a răspuns: «Învățătura, pe care o propoveduește biserică a primit-o dela Dumnezeu, pentru această învățatură chizășuesc cu viața și sângele meu... și nu voi lăsa să se ia din aceea nici un cuvânt, nici o slovă».

În istoria poporului român să ne uităm la Constantin Brâncoveanu, a cărui inimă sângera de durere văzând cum călăul turc taie fără milă pe feciorii și își aștepta momentul tăierii, — dar de credință nu s'a lăpădat.

În zilele noastre putem vedea cu durere, că mulți dintre creștini se rusinează a-și face cruce, a cerceta casa Domnului, a primi sfințele taine, — cu un cuvânt se lăpădă de credința strămoșească. Aceștia să-și aducă aminte de cuvintele Mântuitorului: «Orcine se va rușina de mine și de cuvintele mele, de acesta și Fiul Omului se va rușina, când va veni întru mărirea sa și a Tatălui și a sfinților îngeri». (Luca 9. 26).

Mântuitorul Hristos a fost ispitit de către Satana și îndemnat să se închine lui «arătându-i împărățiile lumii și mărirea lor, și i-a zis lui: «Acestea toate voi da ție, dacă căzând te vei închina mie» (Matei 4, 8, 9).

Și azi sânt ispițiți oameni de către cel viclean și sânt mulți cari se închină lui prin faptele lor rele și prin depărtarea dela credință și învățăturile bisericii, cercând a se arăta ei mai înțelepți ca atâția bărbați luminați ai bisericii. Față de aceștia, Ap. Pavel ne zice: «Și vă rog, fraților, păziți-vă de cei ce fac împărechieri și sminteli împotriva învățaturii, care voi v'ați învățat; și vă feriți de ei; că unii ca aceștia Domnului nostru, Isus Hristos, nu slujesc, ci pântecelui lor; și prin cuvinte bune și prin cuvântare de bine înșală inimile celor proști» (Rom. 16 v. 17, 18).

Ce altă putere s'a dat poporului român ca să poată înfrunța furtunile, ce s'au deslănțuit asupra lui, ca azi să se poată vedea mărit și întregit decât credința. Unde a aflat bucuriile pământești? Numai în credința și obiceiurile creștinești strămoșești. Ce a făcut să simtă mângăere la trecerea din viață pe românul garbovit de anii vieții? Numai credința în Dumnezeu și tainele sale administrate lui prin biserică noastră.

Deci, iubiți creștini, să cerem dela Dumnezeu pentru fericirea noastră pământească și cea veșnică, — să se milostivească spre noi, să ne dea credință tare, ca după cuvintele apostolului Pavel: «Pentru aceea se cade nouă mai mult să ascultăm cele ce s'au auzit, ca nu cândva să cădem» (Evrei 2, 1.) ca astfel tot după cuvintele lui (Cătră Rom. 5 v. 1): Drept aceea îndreptați fiind prin credință, pace să avem către Dumnezeu prin Domnul nostru Isus Hristos», acum și totdeauna, Amin.

Parastas. În biserică Mihai Vodă din capitală s'a slujit în 21 August a. c. parastas pentru *Mihai Viteazul*. S'au împlinit, în ziua aceea, 322 de ani, de când marele erou al neamului a fost asasinat de lași trădători pe câmpia Turzii.

Biserica Neamului întregit

După slujba dumnezească, săvârșită la punerea pietrei fundamentale a Bisericii dela Mărășești în 6/19 August 1923, I. P. S. Sa Mitropolitul *Pimen* al Moldovei a dat citire pergamentului de înălțare a sfântului locaș. Textul este următorul:

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

De pe judecățile lui Dumnezeu ceale nepricepute la oameni, fiind pe ceale vremi rășboaie între împărați și rășmerițe în țări, viscolul pustiirii suflat-a pe acest pământ. Viforoaze erau vremile ceale. Pământul acoperitu-s'au de dărâmături și de trupuri moarte.

Dar din ceale câmpuri ce fumegau de pârjol și de măcel, venit-a vremea și făcut-a să se înalte strigăte de biruință și de slobozenie a neamurilor. Dreptatea s'a luat la luptă cu cugețul distrugător, și dreptatea este biruită.

Ci doară Dreptatea este temelie tronului lui Dumnezeu. Deci timpul sosit-a pentru neamul nostru. Semnul s'a ivit pe cer, pământul clătinatu-s'au de bucurie — blăstemul înfricosat s'a auzit despre apus — și toate neamurile s'au deșteptat. Neamul nostru cel risipit întregitu-s'au și s'a așezat seminția noastră, cea a Domnitorilor lumii, în volnicia și puterea ei de veacuri.

Urmând pilda strămoșilor din cartea de vitejie a trecutului, s'a zidit și s'a podobit acest

sfânt locaș pentru veșnică și fericita pomenire, dând și laudă vitejilor ce au primit moartea pentru cuvântul lui Dumnezeu și întru întocmirea neamului nostru, și s'au cununat cu cununa vitejiei și a dreptății.

Și s'a zidit și podobit acest sfânt locaș cu sălînță, osteneala și cheltuiala Societății Ortodoxe naționale a femeilor române și cu ajutorul tuturor bunilor români și creștini, după răvna cea adevărată dela Dumnezeu dăru'tă.

Întru pomenirea lor nemoartă și întru gândul că osemintele lor vor fi ca osemintele lui Elisei, ridicatu s'au din temelie acest sfânt locaș și întru aceasta cei ce Dumnezeu li va îngădui urmași în vremi să păzească acest mic adăpost și casă a oaselor vitejilor neamului, ca să fie nestrăcut în veci, pentru că tot lucrul bun și de multă nevoință îl arată cei ce se ostenesc pentru credință.

Și s'a ridicat din temelie acest sfânt locaș în zilele Prea Înălțatului și Drept credinciosului nostru Domn, *Ferdinand I.* cu mila lui Dumnezeu, Domn stăpânitor a toată Țara Românească și întregului neam românesc întregit, și a soției Sale *Marla* Doamna, Regina tuturor românilor, cari cu osârdie s'au nevoit spre binele neamului, fiind mitropolit primat al întregii biserici ortodoxe naționale române și autocefale Doctor Miron, mitropolitul *Pimen* al Moldovei și Su-

cevei, Președinte al Consiliului de Miniștri *DI Ion I. C. Brătianu*, și Ministru la Departamentul Cultelor *DI C. Banu*, și președintă a Societății Ortodoxe naționale a femeilor române *D-na Principesă Alexandrina Grigore Cantacuzino*, d-na *Zoe Gr. Râmnicianu* casiera societății, și arhitecții *Pomponiu* și *Cristinel*, în anul dela Hristos 1923, luna August în 6/19 zile și în anul al nouălea curgător de domnie a Prea Măritului Nostru Rege *Ferdinand I.*

Făcutu-s'au trei asemenea acte, din care unul s'a zidit în temelie acestui sfânt locaș, unul s'a depus în Arhivele generale ale statului, și unul se păstrează în Arhiva Societății Ortodoxe naționale a femeilor române.

Cea mai veche carte. Cea mai veche carte din lume, se găsește în muzeul britanic din Londra. E o așa zisă *Carte a morților*. A fost scrisă cu trei mii de ani înainte de nașterea lui Hristos. Conține descrierea obiceiurilor religioase, psalmi, rugăciuni, descrieri de zei și explicarea celor ce așteaptă sufletul după moarte. Cartea datează din perioada în care s'a construit prima piramidă, adevărat pe la 3733 până 3666 înainte de Hristos. E cel mai vechi monument literar din lume.

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a sosit cu trenul de Sâmbătă la reședința Sa.

Li s'a luat dreptul de publicitate. Cunoștele școlare din Cluj, numite «Marianum», celebre de când primiseră cu tricolor maghiar pe nunțul papal Marmaggi, s'au făcut vinovate prin atitudinea lor provocatoare și contrară legilor statului. Guvernul li a luat acum dreptul de publicitate. Același lucru s'a făcut și cu liceele reformatate din *Orăștie* (liceul «Kun») și din *Zălau*, două cuiburi unde se făcea «educație» iredentistă maghiară.

Lege binevenită. Guvernul va aduce la toamnă un proiect de lege, prin care se oprește cu totul funcționarea tripourilor. E timpul să se sfârșească speculațiile comise în jurul caselor de «noroc», care nenorocesc atâtea vieți.

Cântăreții bisericești. Asociația cântăreților bisericești din România și-a ținut congresul la Constanța în 22 și 23 August a. c. S'a slujit serviciul divin în catedrala orașului de către P. S. Sa Episcopul Ilarie al Constanței; apoi s'a deschis congresul cu o vorbire ținută de președintele său Popescu-Pasărea. S'a discutat chestiunea situației culturale și materiale a cântăreților bisericești și problema reorganizării școalelor de cântăreți. S'a dezbătut și asupra propagării și generalizării muzicii clasice bisericești.

Congresul micilor industriași — la care participă din partea ministerului muncii dl N. Maxim, secretar general, — se ține în 26—28 August în Sibiu.

Fără să controleze. Unele ziare bucureștene reproduc știrile date din izvor *unguresc* fără să le controleze mai d'aproape. Un caz recent raportat de gazete ungurești din Oradea Mare, și apoi de cele din București, este «atacul unui ofițer» împotriva unui «pașnic» cetățean maghiar. — Adevărul însă era că nu ofițerul, ci însuși vrednicul cetățean maghiar atacase cu un pumnal pe ofițer care, la rândul său, fusese nevoit a scoate sabia.

Pocirea limbii. Afișe, firme și publicații din orașele și orașele noastre se prezintă în cea mai diformată limbă românească. La mijloc nu este totdeauna neștiința, ci prea adese intenția neromânilor d'a ne batjocori limba și neamul. Pe lângă «Magazinul de înmormântare», ca firmă a unei administrații de pompe funebre, eată și un anunț foarte categoric: «Cine va intra aici fără bătaie în ușa, va fi tipat afară prin forță brachială»... Măsuri potrivite sânt prea de dorit pentru stăvilirea acestor enormități stilistice.

Congresul fostelor garde naționale, care s'au înființat înainte cu cinci ani în Ardeal, se va ține la Cluj în 28 Octombrie 1923, pentru a forma o mare societate sportivă.

Anunț. Dela Prefectura poliției orașului Sibiu: Se aduce la cunoștință celor interesați că în conformitate cu ordinul ministerului de interne, cu începere dela 25 August a. c. toate pașapoartele pentru străinătate (exceptionând cele pentru Statele Unite din America de Nord care se eliberează de ministerul de interne), se vor elibera numai de către această Prefectură de poliție.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de casă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exhibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificării.
Matricole școlare.
Cronica școlară.

Nr. 470/923

(115) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa I din *Sebeșul de jos*, protopresbiteratul ortodox român al Avrigului, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fașionate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat și stolele statorite prin concludul comitetului parohial din 4/17 Iunie 1923 precum și locuința în natură.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteratului ortodox român al Avrigului în Avrig, județul Sibiu, până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra și face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 20 Iulie 1923.

Oficiul protopresbiteratului ortodox român al Avrigului în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea,
protopop.

Nr. 515/923

(114) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a II-a din *Ucea de sus*, protopresbiteratul ortodox român al Avrigului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fașionate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteratului în Avrig, județul Sibiu, până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta eventual a celebra, și face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 30 Iulie 1923.

Oficiul protopresbiteratului ortodox român al Avrigului în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea,
protopop

„CETATEA”

Bancă Economică-Comercială S. A. Brașov.

Concurs

pentru ocuparea următoarelor posturi de funcționari la Banca «Cetatea»:

1. 4 posturi de contabili și ajutoare de contabili la Centrală în Brașov.

2. 2 posturi de funcționari la Sucursala *Cohalm*.

3. 2 posturi de funcționari la Sucursala *Toplița-Română*.

Condiția pentru ocuparea acestor posturi este absolvirea unei școli superioare de comerț cu certificat de bacalaureat și practică de bancă. La cereri se vor anexa, pe lângă certificatul de bacalaureat, certificatele de servicii și curriculum vitae.

Cei cu studii academice vor fi preferiți. Retribuția materială se va face în conformitate cu Tabloul de salarizare în vigoare și Pragmatica de serviciu a institutului.

(112) 4—5

Banca „Cetatea” S. A.
Direcțiunea Generală

La Librăria Arhidiecezană

Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

se pot căpa

toate manualele pentru Seminarul teologic «Andreian», Liceul de băieți, Liceul de fete și Școala primară etc. precum și tot felul de recvizite școlare, cu prețuri moderate.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală, Lumea copiilor, Steaua copiilor, Astra nouă, Biblioteca clasică, Biblioteca inimei, Biblioteca Energia.

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu, se mai află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo Lei 4—, broșat Lei 6—, plus porto postal Lei 2—.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericești

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mănăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii și la unele sârbători de peste an. Prețul 16 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună**, de **Zotti Hodoș**. Au apărut: Partea I a 6 Lei, Partea III a 15 Lei, Plus porto postal, a Lei 2-50.

Mersul trenurilor în Sibiu

Valabil din 1 Iulie 1923.

Plecare spre:		Sosire dela:	
Copșa-mică	dim. 2-30	București	dim. 1-45
Piatra-Olt	dim. 3—	Copșa-mică	dim. 2-10
Vințul-de-jos	dim. 4-05	Cisnădie	dim. 6-54
Făgăraș	dim. 5-05	Făgăraș	dim. 7-18
Cisnădie	dim. 5-20	Agnita	dim. 8-50
Săliște	dim. 8-10	Copșa-mică	dim. 9—
Copșa-mică	dim. 10-20	Vințul-de-jos	dim. 9-10
Cisnădie	d. a. 12-25	București	dim. 9-30
București	d. a. 13-45	Cisnădie	d. a. 13-45
Făgăraș	d. a. 14-15	Făgăraș	d. a. 14-13
Copșa-mică	d. a. 14-50	Copșa-mică	d. a. 14-40
Cisnădie	d. a. 17-05	Piatra-Olt Buc.	d. a. 16-15
București	d. a. 17-40	Agnita	d. a. 16-50
Agnita	d. a. 17-45	Vințul-de-jos	d. a. 16-55
Vințul-de-jos	seara 19-40	Copșa-mică	seara 19-15
Copșa-mică	seara 20—	Cisnădie	seara 18-20
		Săliște	seara 20-40

Băile Ocna Sibiului

Plecare:	Sosire:
Sibiu-Ocna 6-20, 9-02, 13-55, 16-30, 19-28	Ocna-Sibiu 7-25, 12-41, 15-35, 17-35, 20-46.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dni Ioan Meșianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei